

LAKOSSÁGVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK A VESZÉLYES TEVÉKENYSÉGEK SORÁN

POPULATION PROTECTION MEASURES DURING DANGEROUS ACTIVITIES

NOVÁKY Mónika

(ORCID:0000-0002-5319-4457)

novaky.monika@uni-nke.hu

Absztrakt

A katasztrófák elleni védekezés nemzeti ügy. Mindenkinek joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófák elleni védekezésben. Az állam kötelezettsége, hogy a lakosságot megvédje a katasztrófák következményeitől, megtegye azokat az intézkedéseket, amelyekkel a katasztrófa megelőzhető, vagy károsító hatásuk csökkenthető. Az iparbiztonsági szakterület alapvető célja a veszélyes anyagokkal való tevékenységekkel kapcsolatos jogsértések, súlyos balesetek megelőzése, a lakosság megfelelő felkészítése, tájékoztatása és a megfelelő intézkedések meghozatala a lakosság védelme érdekében.

"A mű a KÖFOP 2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt keretében, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felkérésére a Concha Győző Doktori Program keretében készült."

Kulcsszavak: biztonság, védelem, katasztrófa, polgári védelem, lakosságvédelem

Abstract

Disaster management is a national matter. Every citizen has the right and obligation to participate in the protection against disasters. It is the responsibility of the state to protect the population from the consequences of disasters, to take action which can prevent disasters or mitigate their damaging impact. The main purpose of the field of industrial safety is to prevent infringements related to dangerous materials, to prevent major accidents, to adequately prepare and inform the population, and to take appropriate measures to protect the population.

„The work was created in commission of the National University of Public Service under the priority project KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 titled „Public Service Development Establishing Good Governance” in Győző Concha Doctoral Program

Keywords: security, protection, disaster, civil protection, population protection

A kézirat benyújtásának dátuma (Date of the submission): 2017.09.11.

A kézirat elfogadásának dátuma (Date of the acceptance): 2017.09.18.

A LAKOSSÁG VÉDELME

A katasztrófák elleni védekezés egyik legfontosabb feladata az emberi élet védelme. A katasztrófavédelemről és a hozzákapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.tv.) a polgári védelem katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatai többek között a bekövetkezett katasztrófák esetére a lakosság felkészítése a lakosság kimenekítése, kitelepítése, befogadásuk megszervezése és végrehajtása, valamint egyéni védőeszközzel való ellátásuk. A létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme keretében a víz-, élelmiszer-, gyógyszer biztosítása. A lakosságvédelmi feladatok csak úgy hajthatóak végre gyorsan, szakszerűen, hatékonyan, ha a polgári védelmi szervezetek felkészítése, kiképzése megtörtént és a működésükhöz szükséges anyagi készletek biztosítva vannak. [1]

Magyarország Nemzeti Kiberbiztonsági Stratégiája szerint az ipari, biológiai, vegyi és nukleáris létesítményekben zajló folyamatok, ha ellenőrizhetetlenné válnak, veszélyeztethetik és károsíthatják az emberi egészséget, környezetet, az élet- és vagyonbiztonságot. Veszélyforrás továbbá a veszélyes áruk légi, vasúti, vízi, közúti és csővezetéken történő szállítása. A létfontosságú rendszeres elemek és létesítmények¹ működésére komoly fenyegetést jelent a hadviselés új formája, mely a kibertérben történik. A kritikus infrastruktúrák védelme kiemelt fontosságú a gazdaság és az államszervezet működése érdekében, a nukleáris biztonság és védettség hatékonyságának növelése, a folyamatos ellenőrzése, és a nemzetközi kapcsolatok erősítése megkülönböztetett figyelmet kap. Az ipari katasztrófák hatása csökkenthető az állami szerepvállalás fokozásával, a hatóságok engedélyezési és ellenőrzési tevékenységének kiterjesztésével és hatékonyabbá tételével, és nem utolsósorban a speciális szakismerettel és felkészültséggel rendelkező önkéntes és civil szervezetek jelentőségének megerősödésével. [2]

Az I. világháborút követően sorra alakultak a légoltalmi szervezetek, Magyarországon a légvédelemről szóló 1935. évi XII. törvénycikk (a továbbiakban: légvédelmi törvény) hozta létre a polgári védelem jogelődjeként a Magyar Légoltalmat. [3] A légvédelmi törvény értelmében alkalmasságának megfelelően a 14. életévüket betöltésétől a 60. életévük betöltéséig mindenkit kötelezni lehetett a légitámadások elleni védekezésbe történő részvételre, a kiképzésre és gyakorlatra. [2] A légvédelmi törvény végrehajtására kiadott 17.176. eln.15-1936.H.M. számú rendelete (a továbbiakban: légvédelmi rendelet) alapján a kötelezettek kivül önkéntes kötelezettség vállalással, rátermettségüknek megfelelő beosztásban a 60. életévüket betöltötték önként részt vehetnek a légvédelmi feladatok ellátásában. [4]

A légvédelmi feladatok átalakulásával és a „polgári védelem” feladatok megjelenésével hangsúlyossá vált a civil lakosság védelme mind a fegyveres cselekmények, mind a katasztrófák során. [5]

A polgári védelmi szervezet elsősorban a kötelező polgári védelmi kötelezettekkel látta el a feladatát, azonban ahogyan az már a légvédelmi rendeletben is, lehetőséget kaptak az önkéntesek a légvédelemben való részvételre.

Az elmúlt években az önkéntes tevékenységek felértékelődése nagy szerepet játszik a katasztrófák elleni védekezésben. A köteles polgári védelmi szervezetek és a köteles polgári védelmi szolgálat mellett az önkéntes polgári védelmi szervezetek, mentőszervezetek, önkéntes polgári védelmi szolgálat is megtalálta helyét a védekezési feladatokban.

A katasztrófavédelem épít az önkéntességre. Az élet minden területén egyre nagyobb szerepet kap az emberek tevékenysége, szolidaritása. A Kat.tv. tette lehetővé az önkéntes mentő-

---

¹ létfontosságú rendszeres elem: a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról és védelméről szóló 2012. évi CLXVI. törvény 1.§ f) pontja szerint a törvény 1-3. mellékletében meghatározott ágazatok valamelyikében tartozó eszköz, létesítmény vagy rendszer olyan rendszeres eleme, amely elengedhetetlen s létfontosságú társadalmi feladatok ellátásához.

szervezetek megalakításának lehetőségét. Ezek a mentőszervezetek alkotják az önkéntes polgári védelmi szervezeteket. Tagjai speciális szaktudással, - technikai eszközökkel és mentési tapasztalat rendelkeznek, magas színvonalon képzettek, amelyek alkalmassá teszik őket a hatékony beavatkozásra. [6]

A polgári védelmi rendszer az elmúlt évek tapasztalatai alapján változáson ment keresztül. Megalakultak a köteles helyi, területi, munkahelyi és központi polgári védelmi szervek és létrejöttek az önkéntes polgári védelmi szervezetek is.

A hivatásos katasztrófavédelmi szervezet 2012. január 01-ét követően három pillére épül: iparbiztonság, tűzvédelem, polgári védelem. A három szakterület tevékenysége nem elkülönülten végzi munkáját, hanem szorosan együttműködve az integrált hatósági tevékenységen keresztül.

AZ IPAR BIZTONSÁGA

Az iparbiztonsági szakterület kialakulása tulajdonképpen az ipari forradalom időszakához köthető. Az ipar és technika fejlődésével új veszélyek jelentek meg, melyekkel szembe kellett nézni.

A legdinamikusabban fejlődő iparágként a vegyipar a veszélyes anyagok előállítása, szállítása, tárolása területén igen dinamikus fejlődésen ment keresztül, melynek következményeként egyre több vegyi üzem és gyár épült. A XIX. században a veszélyes anyagok használata, a gépek használatával a munkavégzés veszélyesebbé válása és a biztonságosabbá tétele megkövetelte, hogy a bekövetkezett káreseményért felelősségre lehessen venni annak okozóját.

Az ipartörvényről szóló 1872. évi VIII. törvénycikk (a továbbiakban: ipartörvény) iparhatósági engedélyhez kötötte azon üzemek működését, amelyek a szomszédokat, lakókat veszélyeztetik, károsíthatják és zavarhatják. [7] Az ipartörvény rendelkezéseket tartalmazott arra nézve is, hogy amennyiben az üzem engedély nélkül működik, bírságot lehessen alkalmazni. A lakosság védelme és joga érvényesülése érdekében az iparhatóságnak kötelessége volt a lakosság tájékoztatása az üzem létesítéséről, amely ellen kifogással lehetett élni. [7]

Az Európai Unió 1982-ben adta ki a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos ipari balesetek megelőzésének, környezetre, egészségre ártalmas következményeinek csökkentésére, az ember és környezet védelmének fontosságát szem előtt tartva az egyes ipari tevékenységek súlyos baleseti veszélyeiről szóló 82/501 EKG irányelvet (a továbbiakban: SEVESO I. Irányelv), hogy ezzel is csökkentse a lakosságot és a környezetet érő káros hatásokat. [8]

Az azóta eltelt évek alatt a 96/82/EK Irányelv - SEVESO II.- [9] és 2012/18/EU Irányelv – SEVESO III. [10] - igazodva a veszélyes anyagokkal kapcsolatos tevékenységek változásához- célja a veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetek megelőzése, a következmények mérsékelése, valamint az ipar-és a környezetbiztonság növelése lett.

A veszélyes anyagokat előállító és felhasználó üzemeket ért ipari katasztrófák és a veszélyes anyagok szállítása során bekövetkező balesetek megelőzése, elhárítása és felszámolása egyre nagyobb kihívás elé állítja a katasztrófavédelmi szerveket szerte a világon.

A veszélyes anyagok semlegesítése és mentesítése komoly feladatot jelent a hatóságok számára.

A hivatásos katasztrófavédelmi szervezet 2012. január 01-ét követő átszervezését követően került létrehozásra a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Országos Iparbiztonsági Főfelügyelőség (a továbbiakban: Főfelügyelőség). A SEVESO I. irányelv magyar jogrendbe történő átültetése a Kat.tv. IV. fejezetében történt meg. Az egységes irányítással és feladatrendszerrel létrehozott hivatásos katasztrófavédelmi szervezet iparbiztonsági szakterület feladata a veszélyes üzemek felügyelete, a veszélyes áruk szállításának ellenőrzése, a kritikus infrastruktúrák védelme, valamint a nukleárisbaleset-elhárítás. A vízügyi- és vízvédelmi hatósági feladatok 2014. szeptember 10-e óta látja el az iparbiztonsági szakterület.

A katasztrófavédelem három pillére nem különül el egymástól, hiszen az integrált hatósági feladatok és a szakterületek csak együttesen képesek a feladataikat végrehajtani.

Egy veszélyes áruszállító eszközt ért baleset esetén mind az iparbiztonság, polgári védelem és a tűzvédelem szakemberei részt vesznek a mentésben, a károk felmérésben és kármentésítésben és adott esetben a lakosság biztonságba helyezésében.

LAKOSSÁGVÉDELMI FELADATOK

A Kat.tv. kiemelt hangsúlyt helyez a lakosságvédelmi feladatokra. A légvédelmi feladatok átalakulásával a civil lakosság béke időszakban, a katasztrófák által okozott események során történő védelme, ellátása a polgári védelem lett a fő szempont. [1]

A fegyveres összeütközés miatt szükséges polgári védelmi feladatokat a Magyar Honvédség látja el. Célja a lakosság életének megóvása, az életben maradás feltételeinek biztosítása, valamint az állampolgárok felkészítése azok hatásának leküzdésére és a túlélés feltételeinek megteremtésére.[11]

A természeti katasztrófák és civilizációs veszélyek új módszerek és eszközök megjelenését tették szükségessé.

A katasztrófavédelmi szervek a lakosság felkészítésével, védőeszközökkel történő ellátásával és a gyors, megfelelő tájékoztatással teremtik meg a feltételeket az emberi élet biztonságának megteremtése és megóvása érdekében. [12]

A lakosság védelme polgári védelmi alapfeladat, és minden olyan elvet, stratégiát, eljárásrendet magában foglal, amely képes a lakosság és anyagi javainak védelméhez, megóvásához hozzájárulni.[13]

A lakosság kollektív védelme, a kitelepítés, kimenekítés, befogadás, mint távolsági védelem lehetőséget ad nagyobb számú ember védelmére, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet koordinálásával az egyéb együttműködők és közreműködők: rendőrség, honvédség, mentőszolgálat, önkéntes mentőszervezetek bevonásával és a lakosság megfelelő felkészítésével. [13]

A katasztrófák csoportosítására több szempontrendszer létezik. Például a természeti és a civilizációs katasztrófák. Iparbiztonsági szempontból az emberi életet és az anyagi javakat, a létfontosságú rendszerelemeket és elemeit veszélyeztető ún. civilizációs katasztrófák, a súlyos balesetek, súlyos események relevánsak. [14]

A Kat.tv. veszélyes tevékenységnek nevezi a veszélyes anyagok jelenlétében végzett tevékenység, mely ellenőrizhetetlenné válása esetében tömeges méretbe veszélyeztetheti, károsíthatja az emberi egészséget, környezetet, az élet- és vagyonbiztonságot.[1]

A veszélyes árukkal és a veszélyes tevékenységekkel kapcsolatban bekövetkezett események, súlyos balesetek megelőzése tekintetében is a megelőzésre kell helyezni a hangsúlyt. A megelőzés a hatósági tevékenységgel kezdődik. A benyújtott kérelmek vizsgálata, valóság tartalmának ellenőrzése, engedélyek kiadása, majd a működés folyamatos felügyelete és ellenőrzése.

Fontos, hogy polgári védelmi feladatok is kapcsolódnak a súlyos balesetek megelőzéséhez. A polgári védelmi szervezetek megalakítása és felkészítése, valamint a védekezésben résztvevők és a lakosság felkészítése, gyakoroltatása. A veszélyhelyzet kezelésének időszakában többek között lakosságvédelmi feladatok a lakosság riasztása, tájékoztatása, a védelemmel összefüggésben szükséges azonnali intézkedések bevezetése, a helyreállítás és a következmények felszámolása során a lakosság alapvető életfeltételeinek biztosítása. [14]

Ezeket a feladatokat a hivatásos katasztrófavédelmi szerv mellett együttműködőként és közreműködőként a honvédség, rendőrség, büntetés - végrehajtás, önkéntes mentőszervezetek és gazdálkodó szervezetek látják el.

A veszélyes üzemekben létrehozott munkahelyi, valamint a központi, területi és települési köteles polgári védelmi szervezetek kiegészítik a hivatásos katasztrófavédelmi szervet és a közreműködőket, együttműködőket. A polgári védelmi szervezetek a polgári védelmi szolgálatra kötelezettekben és az önkéntesekben állnak.

Az iparbiztonsági szakterület által felügyelt területeken történt súlyos baleset, üzemzavar, veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas esemény esetén történő beavatkozás, mentés a hivatásos katasztrófavédelmi szervek elsődleges feladata, hiszen a veszélyes árukkal, veszélyes üzemekkel kapcsolatos események kezelése speciális ismereteket, eszközöket és szakszerű személyzetet igényel. A hivatásos katasztrófavédelmi szerv Katasztrófavédelmi Mobil Labor (a továbbiakban: KML) és a beavatkozó egységek szorosan együttműködnek. A KML tevékenységét az iparbiztonsági főfelügyelő irányításával végzi, alaprendeltetése a káresetek során a veszélyes anyagok jelenlétével, kiszabadulásával, környezetbe kerülésével járó balesetek, természeti vagy civilizációs katasztrófák esetében a beavatkozó állomány, valamint a lakosság, az anyagi javak védelme érdekében többek között:

- felderíti a veszélyeztetett terület nagyságát
- felméri a beavatkozó állomány, lakosság, anyagi javak veszélyeztetettségét, az erről szóló adatokat, információkat begyűjti, továbbítja
- javaslatot tesz lakosságvédelmi intézkedések megtételére
- veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetek, katasztrófák során, továbbá vegyi-, sugár-, biológiai anyagokkal szennyezett területen történő munkavégzés alkalmával együttműködik a tűzoltósággal és az egyéb beavatkozó szervezetekkel. [15]

A beavatkozó állomány védelme érdekében a Katasztrófavédelmi Művelti Szolgálat (a továbbiakban: KMSZ) felügyeli az állomány beavatkozását, amennyiben hiányosságot tapasztal, azonnal intézkedik annak elhárítására, segíti a tűzoltás-vezetésre jogosult irányító tevékenységét, szükség esetén átveszi az irányítást. [15]

A veszélyes vegyi anyag jelenlétében, illetve magasból, vagy mélyből mentés esetén folyamatosan figyelemmel kíséri a beavatkozás személyi és tárgyi feltételeit.

A lakosság és az anyagi javak veszélyeztetettsége esetén dönt a lakosságvédelmi intézkedések bevezetéséről, annak végrehajtásáról gondoskodik. A lakosságvédelmi intézkedések hatékonysága érdekében a KMSZ részt vesz a lakosság és az ifjúság felkészítésében.

Ezen túlmenően a KMSZ folyamatosan figyelemmel kíséri a jogszabályokat, közjogi szervezetszabályozó eszközöket, belső normákat, azok végrehajthatóságát. A szakmai anyagokat véleményezi, elkészíti és részt vesz oktatásukban. [15]

A katasztrófák feloszthatóak keletkezésük szerint:

- árvíz, belvíz, villámárvíz
- rendkívüli időjárás
- földrengés
- iparbiztonsági kockázat
- társadalmi kockázat. [16]

Iparbiztonsági kockázatot jelent többek között a veszélyes anyagok szállítása földön, vízen, levegőben, vasúton. A Katasztrófavédelmi Sugárfelderítő Egység (a továbbiakban: KSE) feladata, hogy a tranzit útvonalakon ellenőrizze a radioaktív és nukleáris anyagok szállítását, támogassa az ellenőrzésben résztvevő KML –eket.

A megelőzés során feladata a radioaktív és nukleáris anyagok felderítése, támogatja a telephelyi és a supervisor² ellenőrzéseket. A rendelkezésére álló adatok alapján javaslatot tesz a lakosságvédelmi intézkedések bevezetésére.[17]

Annak érdekében, hogy a megfelelő lakosságvédelmi intézkedések kerüljenek bevezetésre, komoly felderítő, adatgyűjtő értékelő, elemző tevékenységre van szükség.

A megelőzés a Kat. tv. 3.§ 16. pontja értelmében, minden olyan tevékenység, amely a katasztrófát előidéző okokat megszünteti, vagy minimálisra csökkenti, és károsító hatásukat a lehető legkisebbre korlátozza.[1]

A megelőzés ezért a legfontosabb része a katasztrófavédelmi tevékenységnek. Leglényegesebb feladatai:

- kockázatelemzés, integrált veszélyelemzés, hatásvizsgálat
- katasztrófák elleni védelem modellezése az elemzések alapján
- katasztrófák elleni védelem cél-, feladat-, szervezetrendszerének meghatározása
- jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök megalkotása, módosítása
- kapcsolódó projektek előkészítése, indítása, megvalósítása
- katasztrófavédelmi tervek kidolgozása, naprakészen tartása
- katasztrófavédelmi hatósági, szakhatósági tevékenység
- oktatás, képzés, kiképzés, felkészítés, felkészülés
- tudományos tevékenység, kutatás-fejlesztés
- nemzetközi tájékoztatás, koordináció, együttműködés.[18]

A tervezés, mint megelőző tevékenység, magában foglalja a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem üzemeltetőjének a biztonsági jelentés, valamint a belső védelmi terv készítését. Az üzemeltető ennek érdekében módszeres elemző tevékenységet végez, amely során meghatározza és bemutatja a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemben bekövetkező veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleset kialakulásának lehetőségeit, valamint azok bekövetkezésének valószínűségét. Mind a biztonsági jelentés, mind a belső védelmi terv tartalmazza a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzését, elhárítását, következményeinek mérséklését szolgáló intézkedéseket. Tartalmazza továbbá az értesítési, riasztási, felkészítési feladatok végrehajtási rendjét és feltételeit. [19]

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X.20.) Kormányrendelet (a továbbiakban: rendelet) tartalmazza azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a tervek készítése során az üzemeltetőnek szem előtt kell tartania, előírja azon követelményeket, melyeket a terv felülvizsgálata, naprakészen tartása, és az abban foglaltakra történő felkészítés, gyakorlatok során be kell tartani. [19]

A jogi szabályozás célja, hogy a veszélyes anyaggal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzése és a magas szintű védelem érdekében előírásokat határozzon meg az üzemeltetőnek, valamint az ellenőrzést végrehajtó szervezeteknek.

A biztonsági jelentést és elemzést a katasztrófavédelmi szerv, mint hatóság ellenőrzi a rendeletben foglalt szempontrendszer alapján és szükség szerint helyszíni vizsgálatot tart. Helyszíni vizsgálat keretében ellenőrzi továbbá a gyakorlatot is, amelyet, amennyiben nem elfogadható, meg kell ismételni. A hatósági ellenőrzést éves ellenőrzési terv alapján végzi a katasztrófavédelmi szerv, amely terv tartalmazza azokat az üzemeket, ahol az ellenőrzéseket végre kell hajtani, a supervisor² ellenőrzéseket, azok elveit, módszereit.

---

2 supervisor² ellenőrzés: 17/2015. (IV.01.) sz. főigazgatói intézkedés a katasztrófavédelem központi, területi és helyi szerveit érintő hatósági és szakhatósági tevékenység végzéséről: „42.pont: A társhatóságok bevonásával tartott supervisor² ellenőrzések a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) IV. fejezetének hatálya alá tartozó üzemekre (küszöbérték alatti üzemek, alsó-, felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek), a létfontosságú rendszerekre és létesítményekre, valamint a veszélyes áruszállítás, továbbá e szállításokkal kapcsolatos telephelyi ellenőrzésre terjednek ki.”

Az ellenőrzések célja, hogy megelőzze a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseteket, illetve csökkentse a már bekövetkezett balesetek károsító hatásait.

A lakosság tájékoztatása érdekében az üzemeltető által készített biztonsági jelentés és biztonsági elemzés kivonatát az érintett polgármesternek meg kell küldeni, aki intézkedik annak hirdetményi közzétételéről – 21 nap-. A közzététel lezárását követően a polgármester köteles közmeghallgatást tartania. A közmeghallgatáson részt vesznek az érintett települések polgármesterei, az üzemeltető, a katasztrófavédelmi szerv, külső védelmi terv esetében a mentőszolgálat, rendőrség, az illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi, népegészségügyi szerv, az eljáró fővárosi, illetve megyei kormányhivatal, vízügyi hatóság. Továbbá részt vesz – ha van – az érintett településen lévő katonai létesítmény képviselője.

Azok, akik megismerték a biztonsági tervet, illetve a biztonsági jelentést, észrevételt tehetnek, amelyek alapján azok figyelembevételével - amennyiben olyan körülmény merül fel, amellyel korábban nem számoltak - átdolgozásra kerülnek.

Ha a vélemény a település lakosságát megosztja, a polgármester helyi népszavazást rendelhet el.

Az érintett települések lakossága részére a polgármester és a hatóság – katasztrófavédelmi szerv - tájékoztató kiadványt készít. A tájékoztató kiadvány tartalmazza:

- a veszélyes üzemmel
- veszélyes tevékenységgel
- súlyos balesettel
- súlyos balesetek elleni védekezéssel kapcsolatos információt.

A polgármester feladata gondoskodni a kiadvány nyilvánosságra hozataláról, a lakosság számára történő megismerhetőségről. [20]

A lakosságvédelmi feladatok ellátása elsősorban a település polgármesterének a feladata, melynek keretében helyi szinten gondoskodik a település besorolásáról, veszélyelhárítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, a települési-, munkahelyi polgári védelmi szervezetek megalkotásáról, a polgári védelmi kötelezettség elrendeléséről, a lakosság tájékoztatásáról.[1]

A katasztrófavédelemről és a hozzá tartozó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. tv. végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI.10.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm.rendelet) értelmében Magyarország településeit katasztrófavédelmi osztályokba kell besorolni a kockázatbecslési eljárás során. A kockázatbecslési eljárás eredményeképpen a településeket három osztályba sorolhatjuk veszélyeztettségük függvényében. Az I. és II. osztályba sorolt településeken a polgármesternek kötelező közbiztonsági referenst alkalmazni. [21]

A közbiztonsági referens feladata a polgármester katasztrófavédelmi feladatainak tervezésében, szervezésében és végrehajtásában való részvétel.

A lakosság tájékoztatásával és a lakosságvédelmi intézkedésekkel összefüggésben a közbiztonsági referens többek között:

- részt vesz a katasztrófavédelmi felkészítésen
- részt vesz a veszélyelhárítási terv elkészítésében
- közreműködik a lakosság felkészítésében, tájékoztatásával kapcsolatos feladatokban
- figyelemmel kíséri a lakosság védelme keretében a veszélyhelyzetekkel kapcsolatos és tanúsítandó magatartási szabályokról történő tájékoztatást
- közreműködik az ún. MoLaRi³ riasztó rendszer és végpontjai működésének, karbantartásának ellenőrzésében

³ MoLaRi (Monitoring és Lakossági Riasztó rendszer): a lakosság riasztásának és veszélyhelyzeti tájékoztatásának egyik módja Korm.rendelet 34.§ b) pont

- szakmai javaslatokat tesz a polgármesternek a települési polgári védelmi szervezet létrehozása, megalakítása során.[21]

A lakosságvédelme két csoportra osztható:

- egyéni védelem: egyéni védőfelszereléssel történő ellátás
- kollektív védelem: helyi és távolsági védelem.

A távolsági védelem jelenti az érintett lakosságnak a veszélyeztetett területről történő ki-menekítését, kitelepítését, átmeneti befogadóhelyen történő elhelyezését. [13]

Ahhoz, hogy a megfelelő lakosságvédelmi intézkedéseket be lehessen vezetni, a lakosságot a lehető legrövidebb idő alatt, a lehető leggyorsabb és legbiztonságosabb módon biztonságos területre lehessen menekíteni, megfelelő tervekkel, a lakosság és a védekezésben részt vevők felkészítésével lehetséges.

TERVEZÉS, FELKÉSZÍTÉS, BIZTONSÁG

A Kat.tv. rendelkezései alapján a természeti, civilizációs és az egyéb katasztrófák, veszélyek azonosítása, elemzése, értékelése alapján egy egységes okmányrendszerbe kell foglalni a katasztrófavédelmi feladatokat, a bevezetésre kerülő intézkedések rendjét, azok végrehajtását, meg kell nevezni azok biztosítását végző személyt, vagy személyeket, továbbá a megfelelő anyagi és technikai eszközök hozzárendeléséről (logisztika) is gondoskodni kell. [21]

A veszélyelhárítási terv⁴ (a továbbiakban: terv) lényege, hogy a kockázatok azonosítását, elemzését, modellezését követően a veszély elhárítása érdekében támogatja a védekezés irányításában, a döntések meghozatalában részt vevő személyt, vagy személyeket, bemutatja a veszélyeztető tényezőket, a végrehajtandó katasztrófavédelmi feladatokat, a műveleti sorrendeket és a logisztikai biztosítást.[22]

A tervezés szintjei:

- települési
- munkahelyi
- összesített
- területi
- központi veszélyelhárítási terv. [21]

A rendelet 2. számú melléklete tartalmazza azokat a szempontokat, amelyeket a tervek elkészítésékor figyelembe kell venni.

Melyek ezek a szempontok:

- a) veszélyeztető hatások
  1. elemi csapás, természeti eredetű veszély
  2. ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek
  3. egyéb eredetű veszély pl. járványok, légszennyezettség
  4. kritikus infrastruktúrával kapcsolatos kockázat
- b) egyes katasztrófavédelmi osztályok meghatározása a kockázati mátrix útján
  1. bekövetkezési gyakoriság
  2. veszélyeztető hatások szintje
- c) elégséges védelmi szint

⁴ veszélyelhárítási terv: katasztrófaveszély, valamint katasztrófa időszakában végrehajtandó katasztrófavédelmi feladatokat tartalmazó, központi, területi (fővárosi), települési (a fővárosban kerületi) és munkahelyi okmányrendszer Kat.tv. 3.§ 25.pont

A veszélyelhárítási terv tartalmi elemeire vonatkozó előírásokat szintén a rendelet tartalmazza.

A tervek elkészítését követően azok csak akkor válnak végrehajthatóvá és hatékonyá, ha az azokban foglaltak megismerése, megismertetése, a felkészülés, gyakorlás, képzés és kiképzés is megtörténik.

A lakosság védelme szempontjából a legfontosabb a terv tartalmának megismertetése, amely a katasztrófavédelmi rendszer kiemelt feladata.

A lakosság felkészítése a lakosság biztonságkultúrájának a szerves része. A lakosság számára hozzáférhetővé kell tenni minden, nem titkosított információt, amely szükséges ahhoz, hogy a megfelelő információhoz jussanak biztonságuk érdekében.

A biztonság félelem, aggodalom, fenyegetettség nélküli állapot, bármilyen veszélyeztetettség hiánya. Objektív oldala valóságos állapot, melyben valaki/valakik léte, létezésének feltételei külső hatásoktól nincsen veszélyeztetve. Szubjektív oldala pedig a biztonság érzete, annak a tudatosulása, hogy az egyén biztonságban érzi-e magát, vagy nem. A biztonság összetevői: társadalmi, politikai, gazdasági, környezeti, katonai, informatikai, pénzügyi, egészségügyi, belügyi biztonság. Ezek általában nem önmagukban, hanem együttesen, komplex formában jelennek meg.[23]

Azokat a veszélyeket, kockázatokat, amelyek a biztonságra hatnak, többféleképpen osztályozhatjuk. Mint például: származás, méret, hatókör, jelleg. Származás szerint pedig: természeti eredetű: katasztrófa, természeti jelenség, mesterséges eredetű: háború, fegyveres konfliktus, nemzetközi terrorizmus, migráció, környezetszennyezés. [23] A biztonság függ tehát a veszélyeztető tényezőktől, a helyi sajátosságoktól is.

Ezek ellen, a biztonságra ható tényezők ellen kell a katasztrófavédelemnek felkészülni és felkészíteni az érintett lakosságot.

„A katasztrófavédelem nemzeti ügy.” [1] Ez az alapja a társadalmi és lakossági együttműködésnek.

A Kat.tv. értelmében minden állampolgárnak joga, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyeket, az irányadó védekezési szabályokat elsajátítsa, joga és kötelessége, hogy a katasztrófavédelemben közreműködjön. [1]

A lakosságvédelem a tervezéssel kezdődik. A tervek, veszélyeztető hatások megismertetése helyi, települési szinten a polgármester feladata. A lakosság tájékoztatásának módjai:

- közérdekű közlemény, médiaszolgáltatón, tömegkommunikáción keresztül
- lakossági riasztó rendszer (MoLaRi)
- helyben szokásos módon (falragasz, hangosbemondó)
- egyéb, a riasztás és veszélyhelyzeti tájékoztatás közzétételére alkalmas, helyben rendelkezésre álló eszközzel.

A lakossági riasztó rendszer magában foglalja a lakossági riasztó, riasztó-tájékoztató, viharjelző rendszereket, amelyek a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi, illetve területi szervei kezelésében vannak. [1] A Monitoring és Lakossági Riasztó Rendszer (a továbbiakban: MoLaRi) kiépítése az veszélyes üzemek környékén, az veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről szóló, 1996. december 9-i 96/82/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: SEVESO II. irányelv) alapján került kiépítésre. A SEVESO II. irányelv célja az egyes anyagok ipari alkalmazásával kapcsolatos balesetek veszélyei elleni védelem. Különösen azt írja elő, hogy a hatálya alá tartozó üzemek számára úgynevezett belső és külső vészhelyzeti terveket kell készíteni. Továbbá a külső veszélyhelyzeti terveket az érintettek részére megismerhetővé kell tenni.[9]

A lakosság riasztása érdekében telepített a MoLaRi riasztó berendezések üzembe helyezésével:

- a veszélyes üzemek környezetében élő lakosság nagyobb biztonságban élhet,

- a külső védelmi tervekben, illetve a települési veszélyelhárítási tervekben a súlyos ipari balesetekkel kapcsolatos lakosságvédelmi döntések, intézkedések a rendszer működése esetén lényegesen rövidebb idő alatt hozhatók meg, ezáltal az emberi életben és egészségben okozott károk kockázata csökken,
- a veszélyhelyzet kezelésében résztvevő (hivatásos szervek) megalapozott döntéshozatalát segíti elő.

A MoLaRi lakossági riasztórendszer működési folyamata a következő. A veszélyes ipari üzemben esetlegesen bekövetkező meghibásodás vagy baleset miatt a levegőbe kerülhet veszélyes vegyi anyag (gáz), amelynek koncentrációja a telepített mérőszondák (monitoring végpontok) mérik, valamint ezzel párhuzamosan jelzik az értéket a katasztrófavédelem ügyeletének. A hivatásos katasztrófavédelmi szerv 24 órás ügyeleti rendszerben működő katasztrófavédelmi ügyeleten a mért adatokat kiértékelik és szükség esetén a szirénarendszeren (riasztó végpontokon) keresztül az érintett lakosságot riasztják, illetve értesítik a magatartási szabályokról. A MoLaRi rendszer kiépítése nem a vegyi üzemek jelentette fokozottabb veszélyeztettség miatt történt meg, hanem a magasabb szintű üzemi felügyelet biztosítása és a lakosság biztonsága érdekében.

A lakosság-riasztó rendszer folyamatos üzembiztonságának fenntartása és ellenőrzése érdekében a rendszer részeit meghatározott időszakonként tesztelni szükséges. A riasztó végpontok próbáit általában minden hónap első hétfőjén hajtják végre, kivéve azon napok, amikor erre az időpontra nemzeti, egyházi hivatalos ünnep esik, ebben az esetben a próbák időpontja a soron következő hétfő. A szirénapróbának alapvetően két típusát különböztetjük meg:

- csökkentett üzemű (morgató) próba,
- hangos üzemű (teljes körű) próba.

A próbák alkalmával körülbelül 10 perc időtartamban hangképeket és „élőbeszédet” sugároznak le a végpontokon.

A szirénapróbák időpontjáról a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervének honlapján, www.katasztrofavedelem.hu oldalán tájékoztatják a lakosságot, továbbá a műsor-szolgáltatókon keresztül is megtörténik a lakossági tájékoztatás.

A riasztó rendszerek rendszeres próbaüzemével a lakosság felkészíthető egy esetleges üzemzavar, baleset esetén történő valós riasztásra, ám csak a sziréna ehhez nem elegendő.

A megfelelő írásos tájékoztatás a nyilvánosan elérhető honlapon, kiadványokon, az informatikai eszközökre telepíthető applikációkon keresztül (VÉSZ⁵), továbbá a katasztrófavédelmi nyílt napokon és egyéb rendezvényeken hozzáférhető a lakosság számára.

A lakosságtájékoztatás egyik módja lehet a kiadványok, szórólapok elkészítése, mint az alábbi, amelyben a lakosság az időjárással összefüggő veszélyhelyzetekről, kockázati tényezőkről és a szükséges információkról kaphat tájékoztatást.

---

⁵ VÉSZ: Vészhelyzeti Értesítési Szolgáltatás; okos telefonra, táblagépekre telepíthető, ingyenesen elérhető alkalmazás, veszélyhelyzeti tájékoztató rendszer, amely a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesülettel és a Microsoft Magyarország Kft.-vel közös fejlesztés révén valósult meg.

http://www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=lakosság_veszelyhelyzeti_tajekoztato_rendszer (letöltés ideje: 2017.06.20.)

Rendkívüli hőség

Az emberi szervezet nehezen viseli a meleget, közel négyszeresére nő a folyadékbevitel szükségessége.

A meleg hatására csökken az emberek figyelme, romlik a közérzetük, fáradékonyabbak.

A magas hőmérséklettel kapcsolatosan többelhalálozás, többlet mentőhívás várható.

Kockázatnak kitett lakosságcsoportok:

- 65 évnél idősebbek
- Szív-, és érrendszeri-, vesebetegségekben, magas vérnyomásban szenvedők
- Ágyhoz kötöttek,
- Önmaguk ellátására képtelenek
- Elhízottak
- Csecsemők és 5 év alatti kisgyermek

Amennyiben a rendkívüli időjárási esemény következtében **testi sérülést szenved** vagy **embertársra bajban van, körümi meghibásodást tapasztal** (leszakadt távvezeték) fontos a 112-es segélyhívó szám hívása, illetve valamely ügyeleti szolgáltatásnak (rendőrség, katasztrófavédelem), ágazati ügyeleti, diszpécserszolgálatnak telefonon történő megkeresése. Egyéb hiba bejelentés esetében ne használja a telefonját, mert az életveszélyes balesetek jelzése elől foglalja a vonalat.

Mellette az indokolatlan helyváltoztatást, a közművek terhelését. Mindaddig maradjon egy helyben, míg erre ellátási utasítást nem kap (például a katasztrófavédelemtől). A spontán panaszos érveléssel csak újabb fokozott veszélynek teszi ki magát, családját, embertársait.

A legfontosabb és minden esetben reményt nyújtó lehetőség, ha vizsgálódja helyzetet, és a családtagoknál lehetséges következményeit, ha nem érik pánikba és megpróbálja megnyugtató embertársainkat is.

Európában egységesen hívható általános segélyhívószám: 112

Mentők: 104, Tűzoltók: 105, Rendőrség: 107

Kérdéseivel, észrevételeivel forduljon bizalommal:

Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
1149 Budapest, Mogyoródi út 43.
Központi Telefonszám: (06-1) 469-4100
Honlap: <http://www.katasztrofavedelem.hu/index.php>

Országos Meteorológiai Szolgálat
1024 Budapest, Kitaibel Pál u. 1.
Postacím: 1525 Budapest, Pf. 38. (1) 346-4600
Honlap: <http://www.met.hu/>

Az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) figyelmeztető előrejelzési, riasztási táblázata elérhető: http://www.met.hu/idojaras/veszeljelzes/omsz_veszeljelzo_rendszer/

Figyelje az időjárás jelentést, hogy időben fel tudjon készülni!

„Minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyt, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben.”

2011. évi CXXVIII. Törvény 1§ (2)

Lakossági tájékoztató

Mit kell tudni a szélsőséges időjárásról?

1. ábra Lakossági tájékoztató broszúra [24]

Lakossági tájékoztató célja

Jelen lakossági tájékoztató célja, hogy olyan információkat nyújtson a lakosság részére, melyek segítenek a rendkívüli időjárási helyzetek könnyebb megértésében, az önművelés elősegítésében, az anyagi javak megóvásában.

Az utóbbi években hazánkban is megszorodtak az olyan rendkívüli időjárási események, amelyek hatása ellen védekezni kell, mivel egyre nagyobb károkat okoznak a természeti és az épített környezetben, a lakosság alapvető szükségleteit és kényelmét biztosító infrastruktúrákban, illetve személyi sérülésekkel is számolni lehet.

A védekezésre való felkészülést kívánja segíteni az alábbi tájékoztató.

Magyarország időjárási történetét vizsgálva megállapítható, hogy a rendkívüli időjárási események mindig jelen voltak. Ezek olyan szélsőséges meteorológiai jelenségek, melyeknek hatásai a hőmérséklethez, csapadékhoz, szélhez köthetnek.

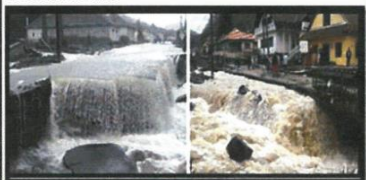

Rendkívüli időjárási anomáliának tekintendő az a heves zivatar, felhőszakadás, eső, ónos eső, havazás, hófúvás, széllokés, extrém hideg, hőség, tartós, sűrű köd, mely eléri az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) naranessárga színű riasztási fokozatát.

Az OMSZ riasztási információkat tesz köze honlapján, például az erősen viharos (90, 110 km/h fölötti) széllokés, heves zivatarok, ha a jég átmérője meghaladja a 2 cm-t vagy, akkor, ha pár óra alatt 50 mm-nél nagyobb helyi csapadékú események következnek be, illetve magas hőtorlaszokat eredményező hófúvás időjárási jelenségek esetében.

Heves zivatar

A zivatar olyan légköri jelenség, amelyet egy vagy több elektromos kisülés (villám) és/vagy dörgő esetleg éles, csattanó hang formájában lehet észlelni. Előfordulhat nagy méretű (legalább 2 cm átmérőjű) jég vagy erős vihar (90 km/h fölötti széllokés). Extrém esetben azonban sokkal nagyobb méretű jégdarabok is hullhatnak, és orkán erejű (100 km/h fölötti) szél is kialakulhat. Intenzív zivatarokhoz hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék is társulhat, ekkor a kis vízhozamú patakok pillanatok alatt hőmpolygó folyókká szélesedhetnek.

Szélviharok

A szél sebességén a levegő mozgásának sebességét kell érteni.

A szélvihar megrongálhatja az épületeket, közműveket, leszaggatja a villamos vezetékeket. A lerepülő tetődarabok sérüléseket okozhatnak, a kidőlt fák rázuhanhatnak az emberekre, anyagi javak károsodhatnak.

A 70 km/h-nál erősebb szélvihar (viharos szél) emberre, állatra veszélyes viharárokat okozhat:

- Szilárd építményekről leszakíthatja a tetőfedeleket.
- Súlyosan megrongálhatja az energiaellátás és távbeszélő berendezések vezetékeit.
- Könnyű épületeket dönthet össze.
- Közlekedési zavarokat, akadályokat idézhet elő, fákat törhet ki.
- A különböző erősségű széllokés, illetve oldalszél miatt vezetési nehézségekkel, látási viszonyok romlása következhet be.

2. ábra Lakossági tájékoztató broszúra [24]

A lakosság folyamatos tájékoztatása elengedhetetlen ahhoz, hogy akár egy vegyi üzemben történt üzemzavar, vagy baleset, vagy időjárás okozta, emberi életet veszélyeztető esemény alkalmazott riasztás esetén az elméleti ismereteiket alkalmazni is lehessen.

KÖVETKEZTETÉS

A katasztrófavédelem feladatrendszerében a megelőzésre kell helyezni a legnagyobb hangsúlyt. A jól előkészített és elkészített tervek, az azok alapján végrehajtott felkészítés, képzés, kiképzés életet menthet. Magyarország Alaptörvénye IV. cikk (1) bekezdés is így fogalmaz:

” Mindenkinnek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.” [25]

Ennek a szem előtt tartásával a hivatásos katasztrófavédelem szerveinek mind központi, területi, helyi szinten a hatályos jogszabályok messzemenő betartásával, az azokban foglaltak következetes végrehajtásával kell feladataikat végrehajtani a lakosság életének és a vagyonvédelmének érdekében.

A lakosságot fenyegető civilizációs és természeti katasztrófák egyre nagyobb kihívást jelentenek a hatóságok számára. Egyre nagyobb erők, eszközök igénybevételére van szükség a beavatkozáshoz. A felkészítés, a megfelelő védőeszközök, lakosságvédelmi intézkedések megléte, azok komplex alkalmazása az emberi élet és vagyonbiztonság védelmét szolgálja.

Annak érdekében, hogy a veszélyhelyzetek kezelhetőek legyenek, a tervek végrehajthatóvá váljanak, fontos lépés az érintett lakosság megfelelő, hatékony felkészítése.

Ennek terén úgy vélem még sok teendője van a katasztrófavédelem szerveinek. A már meglévő és alkalmazott lakossági tájékoztató rendszereink mellett kiemelt hangsúlyt kell fektetni a lakosság mind fiatalabb korban, a korosztálynak megfelelően történő felkészítésére, a lakosság helyi, települési szinten történő aktívabb részvételére.

Helyi szinten a polgármester és a közbiztonsági referens az érintett katasztrófavédelmi szervvel, valamint az oktatási intézmény (óvoda, iskola) bevonásával, szakmailag előkészített oktatási, képzési anyaggal, az érintettek érdekelté tételével lehet képes a hatékony felkészítésre.

A tervek nem érnek semmit, ha a végrehajtásuk nem garantálható. Ehhez mindenképpen helyi szinten kell elkezdni a felkészítést.

A jelenleg hatályos jogszabályok mindezt lehetővé teszik, csupán a megfelelő módszert kell megtalálnunk a lakosság minél szélesebb körű bevonására.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] 2011. évi CXXVIII. *törvény a katasztrófavédelemről és a hozzákapcsolódó egyes törvények módosításáról* <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A1100128.TV/ts/20170101/> (letöltés:2017.06.20.)
- [2] 1035/2012. (II. 21.) *Kormány határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról* <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A12H1035.KOR/> (letöltés ideje: 2017.06.20.)
- [3] 1935. évi XII. *törvénycikk a légvédelemről* <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3&param=7980> (letöltés: 2017.06.20.)
- [4] 17.176.eln.15-1936. H.M. számú *m. kir. honvédelmi miniszter rendelete légvédelemről szóló 1935.évi XII. törvénycikk végrehajtásáról* https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/BudapestiKozlony_1936_08/?query=1%C3%A9gy%C3%A9delem&pg=36&layout=s (letöltés: 2017.06.20.)

- [5] 1989. évi 20. törvényerejű rendelet a háború áldozatainak védelmére vonatkozóan Genfben 1949. augusztus 12-én kötött Egyezmények I. és II. kiegészítő Jegyzőkönyvének kihirdetéséről <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/98900020.TVR/> (letöltés:2017.06.20.)
- [6] ENDRÓDI I: *Polgári védelmi tudományos problémák kutatási eredményeinek összefoglalása*, NKE, Budapest, 2015.81. ISBN 978-615-5057-44-1
- [7] 1872. évi VIII. törvénycikk az ipartörvényről <http://1000ev.hu/index.php?a=3&param=5542> (letöltés ideje:2017. 06.20.)
- [8] 82/501 EGK irányelv az egyes ipari tevékenységek súlyos baleseti veszélyeiről <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1481626773626&uri=CELEX:31982L0501> (letöltés ideje: 2017.06.20.)
- [9] A TANÁCS 96/82/EK IRÁNYELVE (1996. december 9.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyeinek ellenőrzéséről <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:31996L0082&qid=1497874930801&from=HU> (letöltés ideje: 2017.06.19.)
- [10] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2012/18/EU IRÁNYELVE (2012. július 4.) a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek veszélyének kezeléséről, valamint a 96/82/EK tanácsi irányelv módosításáról és későbbi hatályon kívül helyezéséről <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0018&qid=1481627711033&from=EN> (letöltés ideje: 2017.06. 13.)
- [11] 2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A1100113.TV/ts/20170101/> (letöltés ideje: 2017. 06.13.)
- [12] NIKODEM E.: *A lakosságvédelem megvalósulása és eszközrendszere hazánkban*; Hadmérnök VIII.2. (2013.)269-282. o. http://hadmernok.hu/132_23_nikodeme.pdf (letöltés ideje:2016. 11.08.)
- [13] TEKNŐS L.: *A kitelepítés, kimenekítés általános és speciális feladatai Magyarországon*; Bolyai Szemle. 2014. 3. 140-160. o. http://193.224.76.2/downloads/konyvtar/digitgy/tartalomjegyz/bolyai_szemle_2014_3.pdf (letöltés ideje: 2017.06.13.)
- [14] KÁTAI-URBÁN L.: *Veszélyes üzemekkel kapcsolatos iparbiztonsági jog- és intézmény eszközrendszer fejlesztése Magyarországon*; NKE 2015. ISBN 978-615-5057-52-6 <https://ludita.uni-nke.hu/repozitorium/bitstream/handle/11410/9938/K%C3%A9zik%C3%B6nyv%20K%C3%A1tai-Urb%C3%A1n%20Lajos.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (letöltés ideje: 2016.11.08.)
- [15] 26/2015. (06.12.) számú BM OKF Intézkedés a Katasztrófavédelmi Művelési Szolgálat, a Katasztrófavédelmi Mobil Labor, valamint a Katasztrófavédelmi Sugárfelderítő Egység tevékenységének szabályozásáról <http://okfintranet.katvedd1.local/SzakInfo/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2FSzakInfo%2FHat%C3%A1lyos%20bels%C5%91%20szab%C3%A1lyoz%C3%B3k%2FF%C5%91igazgat%C3%B3i%20int%C3%A9zked%C3%A9sek%2C%20utas%C3%ADt%C3%A1sok%2F2015&InitialTabId=Ribbon%2EDocument&VisibilityContext=WSSTabPersistence> (letöltés ideje: 2017.06.08.)

- [16] SCHWEICKHARDT G.: *Katasztrófavédelmi igazgatás*; NKE 2013. ISBN 978-615-5344-30-5
- [17] 17/20145.(IV.01.) számú *BM OKF Intézkedés a katasztrófavédelem központi, területi és helyi szerveit érintő hatósági és szakhatósági tevékenység végzéséről*
<http://okfintranet.katvedd1.local/SzakInfo/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2FSzakInfo%2FHat%C3%A1lyos%20bels%C5%91%20szab%C3%A1lyoz%C3%B3k%2FF%C5%91igazgat%C3%B3i%20int%C3%A9zked%C3%A9sek%2C%20utas%C3%ADt%C3%A1sok%2F2015&InitialTabId=Ribbon%2EDocument&VisibilityContext=WSSTabPersistence> (letöltés ideje: 2017.06.08.)
- [18] ENDRŐDI I.: *A katasztrófavédelem feladat- és szervezetrendszere*; NKE 2013.
<http://real.mtak.hu/17528/1/A%20katasztr%C3%B3fav%C3%A9delem%20feladat-%C3%A9s%20szervezetrendszere%20PDF.pdf> (letöltés ideje: 2017.06.09.)
- [19] 219/2011.(X.20.) *Kormányrendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről* <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A1100219.KOR/> (letöltés:2017.06.09.)
- [20] SZAKÁL B.- CIMER Zs.- KÁTAI-URBÁN L.- SÁROSI Gy.- VASS Gy.: *A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés I.* Hungária Veszélyesáru Mérnöki Iroda 2015. ISBN 948-963-12-3502-9
- [21] 234/2011. (XI.10.) *Kormányrendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá tartozó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról*
<https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A1100234.KOR/> (letöltés ideje: 2017.06.12.)
- [22] MUHORAY Á.: *Katasztrófa megelőzés I.*; NKE 2016. ISBN 978 – 615 – 5527- 85- 2
- [23] AMBRUSZ J.: *Rendvédelmi ismeretek*; NKE 2014. ISBN 978-615-5305-61-0
- [24] TEKNŐS L.: *A lakosság és az anyagi javak védelmének újszerű értékelése és feladatai a klímaváltozás okozta veszélyhelyzetben*; http://uni-nke.hu/feltoltes/uni-nke.hu/konyvtar/digitgy/phd/2015/teknos_laszlo.pdf (letöltés ideje: 2017.06.20.)
- [25] *Magyarország Alaptörvénye* <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/1/id/A1100425.ATV/> (letöltés ideje: 2017.06.20.)